

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АНТИКОРУПЦІЙНІ СТУДІЇ

МАГІСТЕРСЬКА ПРОГРАМА

КУРС

**ПІДГОТОВКА
АНАЛІТИЧНИХ
ДОКУМЕНТІВ**

2020/21

Ця програма стала можливою завдяки підтримці американського народу через Агентство Сполучених Штатів з міжнародного розвитку (USAID). Зміст цієї програми є виключною відповідальністю організації Грантоотримувача і необов'язково відображає погляди USAID чи Уряду Сполучених Штатів.

Контактна інформація:

Катерина Зарембо

Асоційована аналітичниця Центру «Нова Європа» / викладачка магістерської програми «Німецькі та європейські студії» Єнського університету (Німеччина) та НаУКМА

Kateryna.zarembo@gmail.com

www.katerynazarembo.org.ua

Опис курсу:

Курс розрахований на новачків політичного аналізу (студентів) та фахівців-початківців. Навчає основам написання аналітичних матеріалів у сфері антикорупції, зокрема, як обрати актуальну тему і цільову аудиторію, як визначити дослідницьке питання, роботі з джерелами, принципам написання якісного та зрозумілого тексту, рецензування та адвокації. За підсумками курсу очікується, що слухачі набудуть як теоретичних знань, так і практичних навичок розробки, написання та адвокації аналітичних матеріалів у сфері антикорупції.

У результаті вивчення курсу студент повинен:

- 👁️ Знати:
 - ▷ 1) способи та форми надання зворотного зв'язку (рецензій) на аналітичні документи у сфері антикорупції;
 - ▷ 2) базові підходи адвокації та комунікації аналітичних документів у сфері антикорупції серед стейкхолдерів.
- 👁️ Вміти:
 - ▷ 1) писати аналітичні документи у сфері антикорупції;
 - ▷ 2) самостійно здійснювати дослідження за обґрунтованою та доцільною методологією;
 - ▷ 3) написати текст дослідження доступною мовою;
 - ▷ 4) підготувати та написати рекомендації для осіб, відповідальних за прийняття рішень, за підсумками дослідження.

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ

№	Тема	Пара	Дата	Час	Зміни до розкладу
1	Тематичний блок 1. Етап ідеї.	Лекція 1	5 листопада	18.00 – 19.20	
		Семінар 1 (I група)	5 листопада	19.30 – 20.50	
		Семінар 1 (II група)	13 листопада	18.00 – 19.20	
2	Тематичний блок 2. Методологія дослідження	Лекція 2	13 листопада	19.30 – 20.50	
		Семінар 2 (I група)	20 листопада	18.00 – 19.20	
		Семінар 2 (II група)	20 листопада	19.30 – 20.50	
3	Тематичний блок 3. Етап написання	Лекція 3	27 листопада	18.00 – 19.20	
		Семінар 3 (I група)	27 листопада	19.30 – 20.50	
		Семінар 3 (II група)	3 грудня	18.00 – 19.20	
4	Тематичний блок 4. Рецензування та редагування	Лекція 4	3 грудня	19.30 – 20.50	
		Семінар 4 (I група)	4 грудня	18.00 – 19.20	
		Семінар 4 (II група)	4 грудня	19.30 – 20.50	
5	Тематичний блок 5. Етап адвокації. Аналітика і публічність	Лекція 5	10 грудня	18.00 – 19.20	
6	Тематичний блок 6. Оцінка впливу	Лекція 6	10 грудня	19.30 – 20.50	
7	Тематичний блок 7. Презентації	I група II група	17 грудня	18:00 - 20:50	

Викладач:

Катерина Зарембо

Всі письмові роботи надсилати на платформу Distedu.

Веб-сайт курсу

Програма, анонси та навчальні матеріали будуть розміщені на веб-сайті ACREC: <https://acrec.org.ua/>

ВИМОГИ КУРСУ:

Складові оцінювання (зі 100 можливих балів):

- 👁️ **10 балів** – участь у навчальних вправах та загальних і групових обговореннях протягом курсу. Оцінювання відбувається на кожному занятті. У випадку групових обговорень усі учасники групи отримують спільну оцінку.
- 👁️ **40 балів** – коротка аналітична записка (полісі-бріф) із рекомендаціями для стейкхолдерів
- 👁️ Графік роботи над запискою: перший драфт дослідження має надійти на електронну пошту викладача до **4 грудня, 18.00**. Після цього між слухачами курсу відбувається сліпе рецензування робіт одне одного до **10 грудня, 10.00**. Доопрацьоване дослідження з урахуванням рецензій має бути представлено перед викладачем та слухачами курсу протягом останнього заняття. Дедлайн для здачі фінального тексту бріфа: **16 грудня, 10.00**.

При виконанні завдання користуйтеся наступними вказівками:

- 👁️ сформулюйте та стисло окресліть проблему, яку ви хочете розв'язати (а також що буде, якщо її не розв'язати («ціна нероблення»));
- 👁️ сформулюйте конкретне та осяжне дослідницьке питання в межах обраної теми і намагайтеся повністю розкрити його;
- 👁️ визначте та обґрунтуйте методологію збору даних (інтерв'ю, опитування, статистичні дані, законодавчі акти, медіа-дані, тощо) та аналізу даних (контент-аналіз, дискурс-аналіз, регресійний аналіз, відстежування процесу, тощо);
- 👁️ врахуйте та стисло підсумуйте у тексті позиції усіх стейкхолдерів;
- 👁️ розробіть практичні рекомендації для обраних вами стейкхолдерів;
- 👁️ зверніть увагу на стилістичні особливості тексту: цікавий заголовок, емкі та прості слова, тощо;
- 👁️ обсяг: 2000 – 3000 слів.

Критерії оцінювання	Частка від загальної оцінки за завдання
Дослідницьке питання актуальне, аналітичне, а не описове, і чітко сформульоване	20%
Вибір методології (методи збору та аналізу даних, визначення даних) обґрунтований та відповідає дослідницькому питанню	20%
Структуроване викладення змісту, аргументація переконлива та логічна	20%
Рекомендації конкретні та реалістичні	20%
Стилістика тексту «дружня до читача»: текст викладений простою мовою, короткими реченнями, відсутні жаргонізми, тощо	10%
Коректне цитування та оформлення посилань	5%
Коректний правопис, дотримання формальних вимог до оформлення робіт	5%

- 👁️ **30 балів** – відео-презентація свого дослідження та відповідь на запитання аудиторії.
- 👁️ Презентація дослідження має:
 - ▷ бути простою для розуміння та сприйняття;
 - ▷ спиратися на доказове дослідження (представляти проблему, методологію дослідження та шляхи вирішення проблеми (рекомендації));
 - ▷ бути переконливим;
 - ▷ бути адресованим правильним стейкхолдерам.
- 👁️ Тривалість 5-7 хвилин;
- 👁️ Візуальна складова презентації (PowerPoint, Prezi, роздаткові матеріали, тощо) бажана, але не обов'язкова.

Критерії оцінювання	Частка від загальної оцінки за завдання
Аргументованість та переконливість виступу	50%
Взаємодія з аудиторією (відповіді на запитання, реакція на критику, тощо)	20%
Якість публічного виступу (структура промови, зоровий контакт з аудиторією, правильне мовлення, тощо)	30%

👁️ **20 балів** – написання рецензії на аналітичний матеріал одного/-їєї зі слухачів/-ок курсу. Ви маєте здійснити сліпе рецензування¹ роботи одного/-їєї з Ваших колег по курсу згідно з критеріями оцінювання полісі-бріфа (вище). Оформлення рецензії залишається на Ваш розсуд: можете оформити її як окремий документ, а можете надати зворотній зв'язок у режимі коментарів та правок до оригінального тексту аналітичного матеріалу. **Основою для балу за рецензію є оцінка реципієнта цієї рецензії (автора аналітичного матеріалу в сфері антикорупції)**, але викладачка залишає за собою право змінити її, якщо її оцінка суттєво розбігатиметься з оцінкою реципієнта рецензії.

Критерії оцінювання	Частка від загальної оцінки за завдання
Рецензія є вичерпною (зворотній зв'язок наданий щодо кожного з елементів оцінювання аналітичного матеріалу)	40%
Рекомендації з удосконалення конкретні та зрозумілі	30%
Відзначені як сильні, так слабші сторони аналітичного матеріалу	20%
Тон рецензії дружній або нейтральний, шанобливий до автора/-ки аналітичного матеріалу	10%

- 👁️ Дедлайн для здачі рецензії: **10 грудня, 10.00**
- 👁️ Дедлайн для здачі оцінки отриманої рецензії: **РАЗОМ ІЗ ФІНАЛЬНОЮ ВЕРСІЄЮ ПОЛІСІ-БРІФА**

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ВСІХ ПИСЬМОВИХ РОБІТ:

Роботи мають містити:

- Ваше ім'я;
- назву курсу;
- назву завдання та заголовок роботи (для рецензії – назву рецензованої роботи);
- дату виконання;
- номери сторінок;
- номери та заголовки таблиць, графіків тощо;
- бібліографічні посилання в тексті та повний список використаної літератури (стиль цитування обирайте на Ваш розсуд, але дотримуйтеся одного обраного стилю).

¹ Сліпе рецензування означає, що Ви отримаєте текст для рецензії у анонімізованому вигляді, тобто не знатимете, хто автор дослідження. Автор дослідження також не знатиме, хто був його рецензентом. Відтак, у випадку цього курсу йдеться про подвійне сліпе рецензування.

ПЛАН КУРСУ

**ПІДГОТОВКА АНАЛІТИЧНИХ
ДОКУМЕНТІВ**

ТЕМАТИЧНИЙ БЛОК 1. ЕТАП ІДЕЇ.

План.

ЛЕКЦІЯ 1 (ЧАСТИНА 1).

ДЛЯ КОГО І ДЛЯ ЧОГО МИ ПИШЕМО

- ⦿ Визначення цільової аудиторії та кінцевих бенефіціарів аналітичного продукту;
- ⦿ Поняття циклу аналізу політики. Місце аналітики в процесі прийняття політичних рішень;
- ⦿ Учасники політичного процесу. Замовник vs бенефіціар дослідження;
- ⦿ Поняття та значення аналітичного продукту в сфері антикорупційної політики.

ЛЕКЦІЯ 1 (ЧАСТИНА 2).

АНАЛІТИЧНИЙ ДОКУМЕНТ: ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД

- ⦿ Види та типи аналітичних документів;
- ⦿ Як обрати актуальну тему аналітичного документу;
- ⦿ Формулювання дослідницького питання.

Література:

- 👁️ Аналіз державної політики в Україні: навчальна дисципліна, сфера професійної діяльності, галузь прикладних досліджень. Збірка матеріалів і документів/ Укл. О. І. Кілієвич, В.В.Тертичка. – К.: К.І.С., 2004. – С. 17-34
- 👁️ Янг, Е., & Куїнн, Л. (2003). Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики: Практичний посібник для радників з державної політики у Центральній і Східній Європі. К.: КІС. – С. 5-18. http://www.icpolicyadvocacy.org/sites/icpa/files/downloads/writing_effective_public_policy_papers_ukranian.pdf
- 👁️ Jann W., Wegrich K. (2007) Theories of the Policy Cycle. In:
- 👁️ Fischer F., Miller G., Sidney M. (eds) Handbook of Public Policy Analysis: Theory, Politics, and Methods. Taylor & Francis. P. 43-62.
- 👁️ Янг, Е., & Куїнн, Л. (2003). Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики: Практичний посібник для радників з державної політики у Центральній і Східній Європі. К.: КІС. – С. 19-23. http://www.icpolicyadvocacy.org/sites/icpa/files/downloads/writing_effective_public_policy_papers_ukranian.pdf

ТЕМАТИЧНИЙ БЛОК 2. МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

План

ЛЕКЦІЯ 2 (ЧАСТИНА 1). ЯК ВИМІРЯТИ КОРУПЦІЮ?

- 🕒 Типи даних;
- 🕒 Способи отримання даних.

ЛЕКЦІЯ 2 (ЧАСТИНА 2). ІНТЕРВ'Ю ЯК СПОСІБ ЗБОРУ ДАНИХ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

- 🕒 Можливості та обмеження методу інтерв'ю;
- 🕒 Принципи проведення інтерв'ю.

Література:

- 👁️ Designing and Implementing Anti-corruption Policies. Handbook. (2013) Council of Europe. P. 10-29.
- 👁️ Trapnell S. (2015) User's Guide to Measuring Corruption and Anti-Corruption. UNDP. P. 11-30.
- 👁️ Богдан О. (2015) «Що варто знати про соціологію та соціальні дослідження? Посібник-довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених». К.: «Дух і Літера». – С. 225 – 262.
- 👁️ Legard R., Jill Keegan J. and Ward K. (2003) In-depth Interviews. In: Ritchie J., Lewis J. (eds) Qualitative Research Practice. A Guide for Social Science Students and Researchers. Sage Publications. P. 138 – 168.

ТЕМАТИЧНИЙ БЛОК 3.

ЕТАП НАПИСАННЯ

План

ЛЕКЦІЯ 3 (ЧАСТИНА 1). ЯК ПИСАТИ ТАК, ЩОБ БУЛО ЗРОЗУМІЛО

- 🕒 Структура аналітичного документу. План-конспект дослідження;
- 🕒 Базові принципи написання тексту з антикорупційної тематики;
- 🕒 Сторітелінг як інструмент для написання аналітичного документу.

ЛЕКЦІЯ 3 (ЧАСТИНА 2). «ЗОЛОТІ ПРАВИЛА» ДЛЯ НАПИСАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ (І НЕ ТІЛЬКИ)

- 🕒 Як формулювати рекомендації;
- 🕒 Етика писання. Оформлення посилань, цитування тощо.

Література:

- 🕒 Янг, Е., & Куїнн, Л. (2003). Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики: Практичний посібник для радників з державної політики у Центральній і Східній Європі. К.: КІС. – С. 24-74. Режим доступу: http://www.icpolicyadvocacy.org/sites/icpa/files/downloads/writing_effective_public_policy_papers_ukranian.pdf
- 🕒 Роман Кульчинський. «Як писати цікаві статті» https://www.irf.ua/yak_pisati_tsikavi_statti_zagalni_printsipi/

Додатково:

- 🕒 Саричева Л., Ільяхов М. (2019). Пиши, скорочуй. Як створити дієвий текст. Book Chef. – 440 с.
- 🕒 Лівін М. (2020) Сторітелінг для очей, вух і серця. К.: Наш формат.
- 🕒 The Economist Style Guide http://cdn.static-economist.com/sites/default/files/pdfs/style_guide_12.pdf
- 🕒 Byman D., Shapiro J. 'What U.S. Foreign Policy Really Needs Is...' Foreign Policy. June 5, 2015. <https://foreignpolicy.com/2015/06/05/the-11-worst-useless-foreign-policy-pundit-liches/>

ТЕМАТИЧНИЙ БЛОК 4. РЕЦЕНЗУВАННЯ ТА РЕДАГУВАННЯ

План

ЛЕКЦІЯ 4 (ЧАСТИНА 1). РЕЦЕНЗУВАННЯ

- Для чого потрібне рецензування;
- Як обрати рецензента;
- Як давати зворотній зв'язок.

ЛЕКЦІЯ 4 (ЧАСТИНА 2). ЯКЩО ВИ – НА ЧОЛІ. КООРДИНАЦІЯ РОБОТИ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМАНДИ

- Як формувати ТЗ та розподілити завдання всередині дослідницької команди;
- Керування дослідженням на всіх етапах: лайфхаки для командної гри;
- Як відрізнити якісний текст від неякісного? Первинна оцінка аналітичного матеріалу;
- Редактор: диктатор чи координатор? Відповідальність та межі дозволеного редактора дослідження.

Література:

- 👁️ What is peer review. Wiley Publishing House <https://authorservices.wiley.com/Reviewers/journal-reviewers/what-is-peer-review/types-of-peer-review.html>
- 👁️ How to peer review. Wiley Publishing House. <https://authorservices.wiley.com/Reviewers/journal-reviewers/how-to-perform-a-peer-review/index.html>
- 👁️ Навчальні матеріали онлайн. Типові помилки в аргументації та критиці. https://pidruchniki.com/12980108/ritorika/tipovi_pomilki_argumentatsiyi_krititsi

ТЕМАТИЧНИЙ БЛОК 5.

ЕТАП АДВОКАЦІЇ. АНАЛІТИКА І ПУБЛІЧНІСТЬ

План

ЛЕКЦІЯ 5 (ЧАСТИНА 1).

ТЕКСТ ЗАВЕРШЕНО – І ЦЕ ТІЛЬКИ ПОЧАТОК

- 🕒 Способи адвокатування аналітичного матеріалу. Полісі бріф у сфері антикорупції як інструмент комунікації;
- 🕒 Три кити комунікації: взаємодія із владою, ЗМІ і громадськістю;
- 🕒 Як провести успішний публічний захід-презентацію аналітичного матеріалу;
- 🕒 Адвокація та соцмережі.

ЛЕКЦІЯ 5 (ЧАСТИНА 2).

ПУБЛІЧНА РОЛЬ АНАЛІТИКА: НЕУПЕРЕДЖЕНІСТЬ VS ПОЗИЦІЯ

- 🕒 Позиціонування себе як експерта з антикорупції;
- 🕒 Дослідження в сфері антикорупції та ідентичність дослідника: виклики та можливості.

Література:

- 👁️ Young E. & Quinn L. (2017) An Essential Guide to Writing Policy Briefs. International Center for Public Advocacy. 28 P. https://www.icpolicyadvocacy.org/sites/icpa/files/downloads/icpa_policy_briefs_essential_guide.pdf
- 👁️ Think Tank Initiative's Policy Engagement and Communications Program - Anglophone Africa. A toolkit for researchers and communications officers (2014). Think Tank Initiative. <http://www.thinktankinitiative.org/sites/default/files/TTIPEC%20E-Manual.pdf>
- 👁️ McTaggart R. (1994) Participatory Action Research: issues in theory and practice, Educational Action Research, 2:3, 313-337.

ТЕМАТИЧНИЙ БЛОК 6.

ОЦІНКА ВПЛИВУ

План

ЛЕКЦІЯ 6.

ЯК ДІЗНАТИСЯ, ЧИ ВДАЛОСЯ НАМ ЩОСЬ ЗМІНИТИ

- Поняття впливу в аналітичній роботі: як визначити і виміряти;
- Основні індикатори та характеристики ефективності аналітичного документа;
- Виклики та підводні камені вимірювання впливовості аналітичних центрів.

Література:

- 👁 Trapnell S. (2015) User's Guide to Measuring Corruption and Anti-Corruption. UNDP. P. 59-87.
- 👁 Helping Think Tanks Measure Impact. Redstone Strategy Group (2013) Think Tank Initiative. http://www.thinktankinitiative.org/sites/default/files/Helping%20Think%20Tanks%20measure%20impact_Redstone.pdf
- 👁 Brooks A. (2018) AEI's President on Measuring the Impact of Ideas. Harvard Business Review. March–April 2018 Issue <https://hbr.org/2018/03/aeis-president-on-measuring-the-impact-of-ideas>

Додатково:

- 👁 Krastev I. (2001) Think tanks: making and faking influence. Southeast European and Black Sea Studies, 1:2, 17-38.

ТЕМАТИЧНИЙ БЛОК 7. ПРЕЗЕНТАЦІЇ

 План

 Деякі найкращі практики аналітичних матеріалів у сфері антикорупції::

**ВІДЕО-ПРЕЗЕНТАЦІЇ
САМОСТІЙНОГО АНАЛІТИЧНОГО
ДОСЛІДЖЕННЯ - ПОЛІСІ-БРІФА
(КОРОТКОЇ АНАЛІТИЧНОЇ ЗАПИСКИ)**

- 👁 European Stability Initiative (2012). Caviar Diplomacy. How Azerbaijan silenced the Council of Europe. <https://www.esiweb.org/publications/caviar-diplomacy-how-azerbaijan-silenced-council-europe>
- 👁 Нестеренко О., Бадер М., Гус О., Мелешевич А. (2019) Громадянське суспільство проти корупції у регіонах: рекомендації щодо (міжнародної) допомоги. Полісі-бриф. Лейденський університет (Нідерланди) та Міждисциплінарний науково-освітній центр протидії корупції (Україна). https://acrec.org.ua/wp-content/uploads/2019/10/2.2-Policybrief_2_last_version_August_27.pdf

ЛЕКТОРКА КУРСУ

Катерина Зарембо -

дослідниця у галузі суспільних наук, фахівчиня з питань зовнішньої та безпекової політики та громадянського суспільства України. Асоційована аналітичниця Центру «Нова Європа», викладачка Національного університету «Києво-Могилянська академія». У 2017-2019 роках – заступниця директора Центру "Нова Європа" з аналітичної роботи. З 2015 року регулярно читає тренінги з написання аналітичних матеріалів на замовлення Міжнародного Фонду «Відродження», а також українських та закордонних аналітичних центрів та університетів (Український католицький університет (Львів), Вільний університет Берліна (Німеччина), Інститут аналітики та адвокації (Полтава), Поліський фонд міжнародних та регіональних досліджень (Чернігів), тощо). Отримала ступінь кандидата наук у Національному інституті стратегічних досліджень (Київ, Україна; науковий керівник – проф. О.В. Литвиненко), диплом магістра з європейських студій університету «University College Dublin» (Дублін, Ірландія) та диплом магістра англійської та італійської мов Національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна).

Контактна інформація:

kateryna.zarembo@gmail.com

www.katerynazarembo.org.ua

#acrecstudy

Київ